

ATTITYDER TILL SVENSKA OCH FINSKA
PÅ EN ARBETSPLATS

Kandidatavhandling

Sirpa Mört

Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Svenska språket
11.5.2012

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Sirpa Mört	
Otsake: Attityder till svenska och finska på en arbetsplats	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatin tutkielma
Vuosi 2012	Sivumäärä 28
<p>Tutkielmani tarkoitus on selvittää suomenruotsalaisten työntekijöiden asenteita suomenkielisten kollegoidensa ruotsin kielen taitoon ja valmiuksiin käyttää ruotsin kieltä julkisen sektorin työpaikalla kaksikielisessä kunnassa Etelä-Suomessa. Tällä työpaikalla ja tutkimuspaikkakunnalla enemmistön äidinkieli on ruotsi, mikä vaikuttaa työyhteisön kieleen hallitsevasti. Vertailun vuoksi tutkimuksessa kartoitetaan myös suomenkielisten työntekijöiden asenteita ruotsinkielisten kollegoidensa suomen kielen taitoon ja valmiuksiin käyttää suomen kieltä ko. työyhteisössä.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä olen käyttänyt kyselykaavaketta, johon työntekijät kolmessa eri työyksikössä ovat vastanneet. Materiaali on kerätty avoimilla kysymyksillä ja analysoitu kvalitatiivisesti. Kvalitatiivisen analyysin tukena käytetään kvantitatiivisia esityksiä taulukoiden ja kaavioiden muodossa.</p> <p>Tutkimuksen tulos osoitti, ettei asenteissa ruotsin ja suomen kielen välillä kollegoiden välisessä kanssakäymisessä ole merkittäviä eroja. Kaikki suhtautuvat toiseen kotimaiseen kieleen kunnioituksella niin, että jokainen saa ja voi käyttää omaa äidinkieltään myös virallisissa yhteyksissä. Mitä tulee kielitaitoon ja valmiuksiin toisessa kotimaisessa kielessä, tuli esiin, että kollegat auttavat toisiaan tilaisuuksissa ja tilanteissa, missä ”vastapuolen” kielitaito on puutteellinen. Vaikka kollegat puhuvat ”sekakieltä”, yhteistyö sujuu hyvin, eikä kieliriitoja esiinny. Yleensä ei myöskään vältetä kontaktia, vaikka pidetään omaa toisen kotimaisen kielen taitoa puutteellisena. Kun työ sujuu positiivisessa hengessä, on helpompi puhua/kirjoittaa väärin.</p> <p>Ainoa negatiivinen tutkimuksessa esiin tullut seikka oli joidenkin suomenkielisten kokemus siitä, että jotkut ruotsinkieliset kollegat puhuvat äidinkieleltään suomenkielisen asiakkaan kanssa ruotsia, jos asiakas osaa ruotsia. Tämä tutkimus keskittyi ainoastaan kollegoiden väliseen kielenkäyttöön, mutta jatkotutkimuksen aiheena kielenkäyttö myös asiakkaiden ja henkilökunnan välillä olisi kiinnostava tutkimuskohde.</p>	
Avainsanat: kielen käyttäminen, kaksikielisyys työpaikalla, suomen ja ruotsin kieli työpaikalla	
Kirjasto/Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopiston kirjasto/JYX -arkisto (elektroninen)	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1 INLEDNING	4
2 TEORETISK BAKGRUND	4
2.1. Språklagen och dess tillämpning i praktiken	4
2.2. Svenskans ställning i Finland enligt handlingsprogrammet	6
2.3. Tidigare forskning	7
3 MÅL, MATERIAL OCH METOD	10
4 RESULTAT	11
4.1. Materialsinsamling via enkäter	11
4.2. Attityderna till svenska och finska	13
4.3.1. Språkkunskaperna i svenska och finska	15
4.3.2. Språkintyget och språktillägget	17
4.4. Valet av svenska och finska i vissa sammanhang	19
4.5. Kodväxling	20
5 DISKUSSION	22
6 AVSLUTANDE KOMMENTARER	23
Litteratur	24
Bilaga 1	25
Bilaga 2	26
Bilaga 3	27
Bilaga 4	28

1 INLEDNING

Under åren 1985–2010 arbetade jag i en officiellt svenskspråkig arbetsgemenskap inom offentlig sektor i en tvåspråkig kommun i Södra Finland. Under den tiden blev jag intresserad av att veta hur svenskspråkiga arbetstagare förhåller sig till sina finskspråkiga kolleger, speciellt hur de upplever sina finskspråkiga kollegers språkfärdighet i svenska språket. Därför bestämde jag att undersöka frågan. Antagligen väcker användning av språken intresse även hos de anställda som arbetar på en tvåspråkig arbetsplats. För att kunna jämföra motsvarande aspekter bland finskspråkiga arbetstagare har jag i min undersökning tagit med också deras syn på frågan. En annan orsak förutom det egna intresset till att studera ämnet var nästan obefintlig forskning om ämnet vilket var överraskande och förvånande. Ämnet är ytterst lite och sällan studerat även om det berör alla arbetstagare, både svensk- och finskspråkiga, i tvåspråkiga kommuner i Finland. Därför anser jag att det är värt att undersökas.

I kapitel 2 presenterar jag teoridelen som omfattar språklagen, svenskans ställning enligt handlingsprogrammet och tidigare forskning. I kapitel 3 redogör jag för syfte, material och metod. Den empiriska delen i kapitel 4 innefattar själva undersökningen och dess resultat. Kapitel 5 består av kritisk diskussion och kapitel 6 innehåller sammanfattning av hela studien.

2 TEORETISK BAKGRUND

2.1. Språklagen och dess tillämpning i praktiken

I Finlands grundlag finns följande paragraf:

Finlands nationalspråk är finska och svenska. Vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk skall tryggas genom lag. Det allmänna skall tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällseliga behov enligt lika grunder.[– –]. (Grundlagen 17 §)

Den viktigaste författningen angående finska och svenska förutom 17 § i grundlagen är *språklagen* (423/2003). Språklagen gäller båda nationalspråken på samma villkor. Syftet med denna lag är att i praktiken trygga medborgarnas rätt att använda sitt modersmål. För att syftet

med språklagen skall uppfyllas skall myndigheterna se till att det finns personal med vissa språkkunskaper. För detta är *lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda* (424/2003), populärt kallad ”språkkunskapslagen”, mycket viktig. Språkkunskapslagen (424/2003) gäller speciellt statliga myndigheter, men även kommuner, både enspråkiga och tvåspråkiga.

I Finland bestämmer statsrådet om en kommun är enspråkig eller tvåspråkig. Om kommunen har både finskspråkiga och svenskspråkiga invånare och minoriteten utgör minst åtta procent av invånarna eller minst 3 000 invånare, är kommunen tvåspråkig. Tvåspråkig kommun får inte förklaras enspråkig om inte minoriteten sjunkit till sex procent eller mindre. Om kommunindelningen ändras, t.ex. på grund av sammanslagning av flera kommuner, skall statsrådet samtidigt bestämma vilken inverkan ändringen har på kommunens officiella språkkategoritillhörighet. (Språklag 6.6.2003/423 § 5)

I tvåspråkiga kommuner i Finland talas det både svenska och finska på arbetsplatsen, men majoritetens språk är i allmänhet dominerande i kontakter med kolleger. På min undersökningsort är svenskspråkigas andel av invånarna över 82 % även om kommunens officiella språkstatus efter kommunsammanslagningen har något ändrats. Kommunens officiella språkkategoritillhörighet förblev emellertid oförändrad så att majoritetens språk i den nya kommunen fortfarande är svenska.

Kommunernas skyldighet är att se till att deras anställda har tillräckliga språkkunskaper för att uppfylla de krav som språklagen ställer. Social- och hälsovårdsmyndigheterna i en tvåspråkig kommun skall således se till att patienten får likvärdig vård både på svenska och på finska. Av egen erfarenhet måste jag tyvärr konstatera att det inte alltid är så i praktiken. Orden i lagen motsvarar inte nödvändigtvis verkligheten. Om till exempel en kommunal arbetsgivare har brist på kompetent/behörig personal, brukar man ”glömma” språkkunskapslagens krav på språkkunskaper och prioritera i första hand sakkunskap före språkkunskap. Man kan till exempel anställa utländska läkare som inte har språkkunskaper i svenska och/eller finska, men som har behörighet som läkare.

Tandefelt (2005) hänvisar till språklagen:

[k]ravet på modersmålfärdighet i ett av de nationella språken och en bestämd, men varierande, färdighetsnivå i det andra ställs på alla som söker en tjänst vid en statlig eller kommunal tvåspråkig myndighet. — — — Den som inte avlägger en akademisk examen har bevisat sin färdighet i de inhemska språken genom att gå upp i ett prov anordnat av språkexaminsnämnden i svenska

eller finska, eller genom att vända sig till särskilt utsedd examinator. När den nya språklagen, med tillhörande förordningar år 2004 har trätt i kraft förändras vissa detaljer i systemet i någon mån, men fortfarande gäller det för en del personer att bevisa och för andra att bedöma färdigheten i de inhemska språken. (Tandefelt 2005: 2)

Tandefelt (2005: 13) presenterar också den offentliga sektorn som vilken arbetsplats som helst vad gäller att välja språk enligt person, kombination av personer, samtalsämne, samtalets syfte m.m. Inom offentlig sektor kan man oberoende av vissa ”officiella” språkrav också vara flexibel och ta i beaktande personalens verkliga språkkunskaper och -färdigheter. Enligt henne väljer de anställda själv vilket eller vilka språk de använder med kolleger. På en arbetsplats där flertalet har finska som modersmål kommer också många svenskspråkiga att ha finska som arbetspråk. Tandefelt (2005: 2) poängterar att det ur arbetsgivarens synvinkel, såväl som ur den enskildes, borde vara till fördel om båda språken kunde utnyttjas också professionellt. Hon betonar att svenskspråkiga anställda kan vara en resurs för sina finskspråkiga kolleger. Hon föreslår att t.ex. informella kaffepauser kan användas för samtal på svenska med dem som har sämre språkkunskaper eller språkfärdighet. Arbetsrelaterade diskussioner kan föras på svenska med finskspråkiga kolleger som har bättre språkkunskaper i svenska.

På den arbetsplats som jag undersöker utgör svenskspråkiga arbetstagare majoriteten av informanterna så att finskspråkiga anställda kunde vara en resurs för sina svenskspråkiga kolleger. Informella kaffepauser kunde användas för samtal på finska och arbetsrelaterade diskussioner kunde föras på finska med svenskspråkiga kolleger som kan mer. Så sker inte i praktiken utan svenskan är dominerande på arbetsplatsen i kontakter med kolleger. Jag anser att detta beror på svenskans starka majoritetsställning på orten och att de anställda till stor del är svenskspråkiga, vilket naturligtvis påverkar arbetsgemenskapens språk. Man brukar inte ifrågasätta denna ställning, utan det är självklart i arbetsgemenskapen. Svenskan dominerar, men finskan används då det är absolut nödvändigt, t.ex. i arbetskontakter med andra institutioner på andra orter eller i kontakter med finskspråkiga kolleger från andra yrkesgrupper som inte har språklagens krav på kunskaper i båda inhemska språken eller med utländsk personal som inte behärskar svenska.

2.2. Svenskans ställning i Finland enligt handlingsprogrammet

Tandefelt (2003) presenterar syftet med handlingsprogrammet i fyra punkter som svenska

språknämnden har haft som sina ledstjärnor i sitt arbete för att stärka och bevara svenskan i Finland som ett modersmål. Dessa fyra ledstjärnor i programmet lyder så här enligt Tandefelt (2003: 1):

- 1) Svenskan i Finland är – och måste förbli – ett komplett och samhällsbärande språk.
- 2) Svenskan i Finland är en del av det svenska riksspråket.
- 3) Det bästa sättet att vårda språket är att använda det.
- 4) Att arbeta för ett språk betyder inte att arbeta mot ett annat.

Enligt Tandefelt (2003: 8–9) finns det inget tveklöst samband mellan den upplevda grupptillhörigheten (identiteten) och färdigheten i ett språk. Därför hävdar hon att om finlandssvenskar vill stärka svenskan som ett modersmål i Finland måste de gå direkt på språket och inte försöka ta en omväg via stärkandet av den finlandssvenska identiteten. Hon betonar att genom användning byggs färdigheten upp och bevaras. Tandefelt (2003: 1) poängterar att syftet med handlingsprogrammet är att stärka och bevara svenskan i Finland som ett modersmål. Hon påpekar att fokus snarare ligger på den språkliga kvaliteten än på de språkliga rättigheterna.

Jag anser att båda inhemska språken skall kunna användas på tvåspråkiga arbetsplatser oberoende av vilket språk som är majoritetens språk eller vilket språk som är det officiella språket i arbetsgemenskapen såvitt det finns både svenskspråkiga och finskspråkiga i arbetsgemenskapen. Tandefelt (2003: 1) preciserar det i handlingsprogrammets fjärde punkt: ”Att arbeta för ett språk betyder inte att arbeta mot ett annat.”

2.3. Tidigare forskning

Jag har funnit endast ett fåtal källor som passar som källmaterial i mitt arbete, eftersom det finns så få undersökningar om detta ämne. Tidigare studier om exakt samma ämne torde inte existera. I det följande redogörs för de undersökningar som presenterar användning av svenska och finska på arbetsplatsen.

Strömman (1995:7) studerade hur svenska och finska fungerar internt i företag i sin doktorsavhandling med titeln *Två språk på arbetsplatsen*. I hennes undersökning är majoritetens språk finska och undersökningen är utförd inom privat sektor på skilda företag. Enligt Strömman säger den statistiska uppgiften att en kommun är tvåspråkig kanske inte så mycket om hur de två språken verkligen används i praktiken.

Strömman (1995: 381) poängterar att valet av språk i samtal och i olika arbetsrutiner oftast avgörs av språkkunskaper och ”praktiska skäl”. Detta argument, ”praktiska skäl”, är i hennes material belagt till förmån för finskan. ”Praktiska skäl” talar inte för val av svenska framom finska, eftersom svenskspråkiga anses ha lättare att acceptera finska än tvärtom. De anställda upplever det som ett självklart faktum att arbetsplatsen har två språk och de är medvetna om hur de växlar mellan språken. Ett exempel i Strömmans studie bekräftar detta. Vid laboratoriet vid Kemira i Vasa sade de svenskspråkiga att de alltid talar svenska sinsemellan om alla är svenskspråkiga, men att de övergår till och fortsätter på finska så snart en finskspråkig kommer med. De finskspråkiga däremot hävdade att de svenskspråkiga byter språk först efter det att en finskspråkig yttrat sig och att de ofta omedelbart återgår till svenska. Men Strömman kunde inte påvisa att finskspråkiga skulle övergå till svenska när en svenskspråkig ansluter sig till ett pågående samtal. Strömman (1995: 382) konkluderar:

Eftersom språkkunskaper och ”praktiska skäl”, i ovan nämnd betydelse, i de flesta fall avgör valet av språk, löper arbetet friktionsfritt och de två språken ger inte upphov till konflikter. De främsta orsakerna till detta är de svenskspråkigas bättre språkkunskaper och deras benägenhet att övergå till finska i samtal. Detta i sin tur beror på att de svenskspråkiga är vana vid sin minoritetsställning i samhället. Språkbruket inom företagen påverkas av språket i samhället och av att finskans inflytande ökar medan användningen av svenskan minskar.

Frågeställningen i Strömmans undersökning är annorlunda än i min undersökning. Mitt arbete grundar sig på ”motpartens” uppfattningar om ”motpartens” attityder till det andra inhemska språket såväl som på uppfattningar om ”motpartens” språkliga färdigheter och kunskaper i att använda det andra inhemska språket.

På uppdrag av Lingua Hanken undersökte två studerande, Andrea Borenus och Charlotta Renvall, *språksituationen och språkattityderna* bland anställda vid drygt 130 medelstora företag i Finland. Borenus & Renvall (2005: 11–12) hänvisar till Strömman (1995) när de redogör för tidigare forskning. De konstaterar att Strömman är den hittills enda forskare som specifikt intresserat sig för finska och svenska samt fackspråk på arbetsplatser i Finland. Speciellt just val av språk och språkliga attityder på arbetsplatsen är mindre dokumenterade än fackspråk och ordval. Som den enda som i någon större utsträckning undersökte språken på arbetsplatsen i Finland är Strömman förvånad över att materialet som behandlar ämnet är så tunt med tanke på ämnets relevans för framför allt unga blivande anställda.

Borenus & Renvall (2005: 48) drar en allmän slutsats beträffande de språkliga attityderna, nämligen den att de som behärskar både finska och svenska bra också anser att båda språken

behövs i företagsvärlden. Borenius & Renvall framför att en annan attitydfråga gäller synen på de egna kunskaperna och de upplevda problemen. Fastän man anser sig kunna språk bättre i Helsingforsregionen än i andra delar av landet upplever man samtidigt även de största problemen där enligt Borenius & Renvall. Borenius & Renvall (2005: 48) påpekar att de förväntningar på färdighet i det andra inhemska språket som man upplever att man ställs inför är uppenbarligen så höga att man inte är säker på att man personligen kan uppfylla dem. Enligt dem tar attityderna sig ett annat uttryck i mellersta Finland: Där anser man sig inte behärska de inhemska språken, men man upplever det inte heller som ett problem.

Syftet med Ingmans studie (2001) var att kartlägga finskspråkiga personers språkbruk i ett svenskspråkigt område. Enligt Ingman (2001: 39–42) menas med *det allmänna språket* på arbetsplatsen vilket språk som allmänt används mest på informanternas arbetsplatser, dvs. om arbetsplatsen är finsk- eller svenskspråkig. T.ex. om en informant arbetar i den finskspråkiga lågstadieskolan i Ekenäs där arbetsplatspråket naturligtvis är finska, är det allmänna språket på arbetsplatsen finska. Om arbetsplatsen däremot är svenskspråkig är Ingmans resultat intressanta. Informanterna anger att de nästan aldrig eller aldrig använder svenska på arbetet, även om arbetsplatsen är svenskspråkig och oavsett om samtalsämnet gäller officiella eller inofficiella ärenden. Informanterna kan möjligtvis ha sådana arbetsuppgifter att de inte behöver använda svenska och klarar sig därför enbart på finska.

Ingman (2001:43) konstaterar vidare att även om arbetsplatsen är svenskspråkig används finska förhållandevis ofta i officiella samtal med arbetskolleger. Finskan kan således vara ett naturligt språkval även på många svenskspråkiga arbetsplatser, t.ex. genom kontakter till andra delar av landet då det gäller arbetsfrågor.

Alla informanter i Ingmans studie var finskspråkiga. Hon delade informanterna i fyra olika grupper: FIFI, FISV, SVFI och SVSV. Informanterna i FIFI-gruppen talar finska hemma och använder finska även på arbetsplatsen. I FISV-gruppen talar informanterna finska hemma, men använder svenska på arbetsplatsen. Personerna i den tredje gruppen SVFI har ett svenskspråkigt hem, men använder finska på arbetsplatsen. Den fjärde gruppen SVSV består av informanter som använder svenska både i hemmet och på arbetsplatsen. Respondenterna i alla fyra grupper är finskspråkiga eller tvåspråkiga, men deras modersmål är inte svenska. (Ingman 2001: 19)

Ingman (2001:72) påpekar att männen oftare använder svenska på arbetsplatsen, både i officiella och icke-officiella sammanhang. Enligt hennes resultat använder kvinnorna däremot

i både officiella och inofficiella situationer på arbetsplatsen oftare finska. Hon konstaterar dock att kvinnorna i FISV-gruppen intressant nog oftare talar svenska än männen i både officiella och icke-officiella sammanhang. Männen i samma grupp (FISV) verkar oftare använda finska i inofficiella sammanhang än kvinnorna, i officiella sammanhang talar de lika ofta finska som kvinnorna i samma grupp.

3 MÅL, MATERIAL OCH METOD

Syftet med denna undersökning är att 1) kartlägga uppfattningar om attityder till svenska och finska på en svenskdominerad arbetsplats i en arbetsgemenskap 2) kartlägga uppfattningar om språkkunskaper i svenska och finska på den undersökta arbetsplatsen 3) analysera verkligt språkbruk, dvs. valet av svenska eller finska i vissa sammanhang och 4) analysera kodväxling (= byte av språk) i muntliga kontakter med kolleger.

Som undersökningsmetod har jag använt ett frågeformulär som de anställda på tre arbetsenheter inom offentlig sektor besvarat.¹ (Bilagorna 3–4)

Materialet har samlats in i form av skriftliga frågeformulär med öppna frågor och analyseras kvalitativt. Som stöd till den kvalitativa analysen används kvantitativa presentationer i form av tabeller och figurer.

---

¹ När man på svenska talar om enkäter så menar man frågeformulär som den enskilde själv besvarar. (Trost 1997: 23–24)

4 RESULTAT

4.1. Materialinsamling via enkäter

Jag samlade in materialet genom enkäter, för vilket ändamål jag först var tvungen att utarbeta ett skriftligt frågeformulär då jag inte hade någon möjlighet att personligen intervju mina informanter i Södra Finland. Frågeformuläret bestod av nio öppna frågor, till vilka jag önskade så ärliga och uttömmande svar som möjligt. Jag poängterade att svaren kommer att behandlas anonymt, arbetsplatsen nämns inte, uppgifterna kommer bara att användas för min undersökning och endast modersmål, kön och ålder kommer att efterfrågas för statistiska ändamål.

Följebreven (bilagorna 1–2) och frågeformulären (bilagorna 3–4) skickade jag via posten² till mina informanterns arbetsenheter. Jag skickade 15 svenskspråkiga och 5 finskspråkiga frågeformulär per enhet till tre olika arbetsenheter, sammanlagt således 60 stycken. Jag hade svårt att föreställa mig hur många av de anställda som vore intresserade att svara på mina frågor och därför skickade jag en riklig mängd blanketter.

Så här i efterskott kan jag konstatera att antalet skickade frågeformulär var något överdimensionerat. Svarsprocenten uppgick till 36,7: 22 stycken av de 60 blanketterna returnerades ifyllda. Det var dock ett nöjaktigt resultat eftersom det gav många olika synpunkter på det studerade ämnet. Alla tre enheter svarade och antalet informanter per enhet var 6 + 9 + 7.

Tabell 1 visar hur många av de postade frågeformulär som blev returnerade/icke-returnerade.

---

² Bland enkäter finns t.ex. postenkäter. (Trost 1997: 23-24)

Tabell 1 Antalet postade, returnerade och icke-returnerade frågeformulär

	f	%
Returnerade	43	71,7
Icke-returnerade	17	28,3
Postade	60	100,0

Av de returnerade frågeformulären var 22 besvarade och 21 tomma. Svarsprocenten blev således 36,7 %, dvs. 22 personer deltog i undersökningen (se tabell 2).

Tabell 2 Antalet postade, besvarade, tomma och icke-returnerade frågeformulär

	f	%
Besvarade	22	36,7
Tomma	21	35,0
Icke-returnerade	17	28,3
Postade	60	100,0

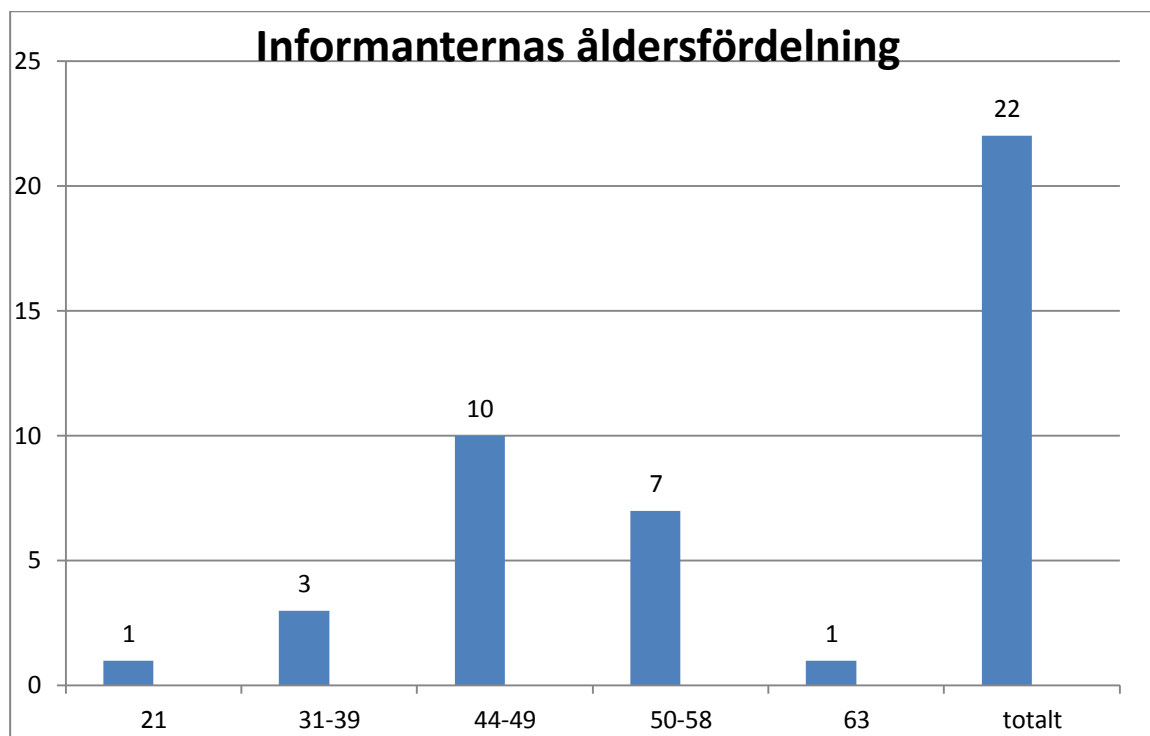
Tabell 3 presenterar totalt antal informanter enligt deras modersmål och kön.

Tabell 3 Modersmål vs. kön

	Kvinna		Man		Totalt	
	f	%	f	%	f	%
Finska	5	26,3	0	0,0	5	22,7
Svenska	14	73,7	3	100,0	17	77,3
Totalt	19	100,0	3	100,0	22	100,0

Man kan se i tabell 3 att 73,7 % av de kvinnliga informanterna var svenskspråkiga medan de finskspråkigas andel var 26,3 %. Däremot fattas finskspråkiga män helt och hållet, medan tre svenskspråkiga män deltog i undersökningen. Svenskans majoritetsställning på

undersökningssorten framkommer tydligt i informanternas fördelning med 77,3 % jämfört med finskans 22,7 %.

Figur 1 Informanternas åldersfördelning

Figur 1 visar att en klar majoritet av informanterna (45,6 %) var 44–49 -åringar (10 st), näst största gruppen var 50–58 -åringar (7 st), och således kan man konstatera att medelålders informanter var ivrigaste i att svara. Den yngsta och äldsta åldersgruppen representerade minoriteten av respondenterna. Det beror säkert inte på föga personalstyrka i dessa åldersgrupper utan helt enkelt på individuella/personliga omständigheter.

4.2. Attityderna till svenska och finska

Den centralaste forskningsfrågan i denna undersökning gäller således uppfattningar om attityder till svenska och finska i en arbetsgemenskap där svenskan dominerar i kontakter med kolleger.

Även om attitydfrågan var den som jag förväntade bli mest besvarad, väckte frågan väl inte i sig så stor entusiasm eftersom svaren på denna fråga var ganska fåordiga. Jag vill påstå att de

andra frågorna var mycket mer besvarade även om attityden nog framkommer även i dessa svar.

Enligt majoriteten av informanterna förekommer det ingen skillnad eller ingen märkbar skillnad i attityderna mellan språken, utan båda språken är lika uppskattade, respekterade och jämlika. Var och en använder sitt eget modersmål eller båda språken på det sätt vilket man anser är bäst. Enheternas språkkunniga personal förhåller sig positivt till båda språken även om vissa saker som t.ex. rädsla för att säga fel kan påverka användning av det andra inhemska språket. (se Figur 2)

En finskspråkig informant ansåg dock att båda språken inte är lika uppskattade, speciellt i kontakter med klienter. Hon hade upptäckt att de svenskspråkiga kollegerna talar svenska med en klient vars modersmål är finska om klienten kan svenska. Det beror uteslutande på personliga attityder vilken roll attityden spelar i användning av svenska eller finska.

En svenskspråkig informant anser att det är bra om man åtminstone försöker tala svenska. Hon fortsätter: ”Jag bryr mig inte om, om det blir grammatikaliskt rätt, bara man förstår varandra. Jag skrattar inte åt någon om den säger ett ord fel. Attityden ’Suomessa puhutaan suomea’ finns, men är inte kanske så märkbar här i Södra Finland.”

Man anser det viktigt att klienten får vård på sitt eget språk, men i kontakter med kollegerna får alla använda sitt eget modersmål. Den positiva inställningen till ett främmande språk existerar bland personalen oberoende av bristfälliga språkkunskaper i det andra inhemska språket. Man talar vid behov svenska eller finska så gott man kan trots att det ibland blir fel. De flesta förstår båda språken och om inte så, används det språk som båda (alla) förstår.

Endast i tre svar framkom att attityden till att använda svenska eller finska spelar en stor roll, men det förklaradas inte desto mer. En av de tre svenskspråkiga informanterna ansåg dock att i positiv anda är det lättare att tala och skriva ”fel”.

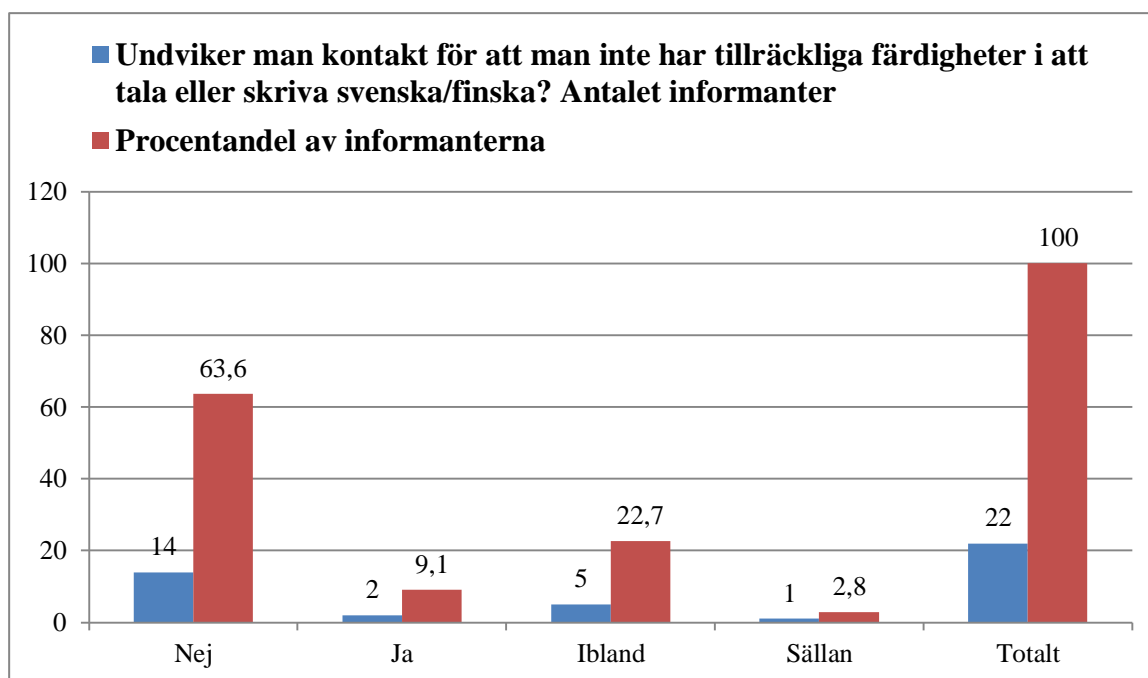
Figur 2 Attitydens betydelse i språkbruket (N = 22)

Figur 2 visar att attityden till stor del inte spelar någon stor roll till att använda svenska eller finska i kontakter med kolleger. Endast tre informanter ansåg attityden spela en stor roll, men det förklarades inte desto mer.

4.3.1. Språkkunskaperna i svenska och finska

Den andra forskningsfrågan fokuserar på uppfattningar om språkkunskaper i svenska och finska och färdigheter att använda respektive språk. Jag ville utreda om man undviker kontakt för att man inte har tillräckliga färdigheter eller kunskaper i att tala eller skriva svenska eller finska.

På frågan om man undviker kontakt fick jag klart ”NEJ” i 14 svar vilket är 63,6 % av alla informanter. Visserligen finns det tillfällen då även några av dessa informanter undviker att skriva på det andra inhemska språket, speciellt när det är bråttom. Man kan också byta språk vid behov. Alla är så bekanta med varandra att kommunikationen löper flytande oberoende av språket eller språkkunskaperna (se Figur 3).

Figur 3 Svaret på frågan om man undviker kontakt och hur ofta man gör det ifall man inte har tillräckliga kunskaper eller färdigheter i det andra inhemska språket

Figur 3 visar om och hur ofta man undviker kontakt då man inte har tillräckliga färdigheter eller kunskaper i att tala eller skriva svenska eller finska. 14 informanter (63,6 %) svarade nekande och två jakande. Fem informanter uppgav sig undvika kontakt ibland och endast en svarade sällan.

Följande svar av en kvinnlig informant citerar jag nästan ordagrant (med några undantag inom hakparenteserna nämnda förändringar för anonymitetens skull) för jag anser att svaret är mycket uttömmande:

Man undviker kanske t.ex. viktiga telefonsamtal, vårdplansmöten osv. om de går på det språk man inte riktigt behärskar. Det brukar dock [inte] vara några problem att be någon annan sköta sådana uppgifter, som kan språket bättre. Samarbetet brukar fungera bra. De flesta [kolleger] försöker bemöta [klienter] på deras eget språk, så långt det är möjligt medan man i kontakt med kolleger ofta talar sitt eget språk eller ett ”blandspråk”. Skriftligen sköts uppgifter nästan alltid på eget språk, speciellt om man har svårt t.ex. med svenskan.

4.3.2. Språkintyget och språktillägget

Majoriteten av informanterna har ett så kallat litet språkintyg vilket innebär att personen i fråga har god eller nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda svenska eller finska språket beroende på personens eget modersmål. Språktillägget beror på förmågans nivå: god eller nöjaktig.

Numera talar man om språkbrukstillägg i stället för enbart språktillägg. För aktivt bruk utbetalas 20 euro i månaden och för aktivt bruk och goda kunskaper utbetalas 40 euro i månaden. Avsikten med språktillägget är att sporra till användning av det andra inhemska språket eller teckenspråk.³ Jag anser att något högre ersättning för användning av det andra inhemska språket kunde sporra ännu mer att använda det andra inhemska språket. Av egen erfarenhet kan jag ange att personalen emellanåt får fungera även som tolk t.ex. mellan läkare och klient då läkaren inte kan klientens modersmål. Jag föreslår att språkbrukstilläggen kunde ”prissättas” på nytt även om språkkunskaperna i sig är oersättligt värdefulla.

I frågeformulären framkom det att majoriteten av informanterna har lilla språkintyget/statens lilla språkprov/lilla språkprovet enligt hur man vill kalla det. Allt som allt har 17 informanter lilla språkintyget medan en finskspråkig informant uppgav sig ha även universitetets språkintyg för 2 studieveckor i svenska språket. Totalt 14 respondenter får språktillägg, men i de flesta fall framkommer inte hurdana språkkunskaper de har. En manlig informant uppgav sig få språktillägg, men nämnde ingenting om språkintyget. En kvinnlig informant angav sig ha språkintyg i ”mellan finska”, vilket jag inte riktigt förstod, men jag antar att hon menar nöjaktiga kunskaper i både muntlig och i skriftlig förmåga i att använda finska språket. En finskspråkig informant har språkintyg om god förmåga att i tal använda svenska (se Figur 4).

En svenskspråkig informant hade goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska språket och en annan svenskspråkig respondent hade utomordentliga kunskaper i finska.

---

³ Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts (= HNS) språkprogram, publiceringsdag: 27.06.2007.

Till min förvåning fanns det även sådana anställda som inte hade språkintyg eller som inte fick språktillägg även om de hade språkintyg. En informant angav sig ha inget språkintyg, men får dock språktillägg.

En svenskspråkig uppger sig ha god förmåga både i muntliga och skriftliga kunskaper i finska, men får dock inget språktillägg. Hon anser att det på alla arbetsplatser borde vara obligatoriskt för arbetsgivaren att betala språktillägg för språkkunskaper i det andra inhemska språket. En svenskspråkig informant har vitsordet 9 i skriftliga kunskaper och 8–9 i muntliga kunskaper i finska, men får inte heller något språktillägg. En svenskspråkig respondent har goda muntliga kunskaper och nöjaktiga skriftliga kunskaper i finska, men får inte heller språktillägg.

Figur 4 Språkintyg vs. språktillägg (N= 22)

Av figur 4 framgår att 17 informanter av alla 22 informanter har språkintyg medan 14 informanter får språktillägg.

På frågan om informanten anser att intyget motsvarar hans/hennes verkliga kunskaper i finska eller svenska, svarade en klar majoritet (13) enordigt ”JA”. Dessutom förklarade några informanter med flera ord sin uppfattning om sina egna språkkunskaper i det andra inhemska språket. En svenskspråkig informant uppgav att hon klarar sig med finskan och intyget är ganska lätt att få. En finskspråkig informant angav att intyget nog motsvarar hennes verkliga språkkunskaper i svenska och även mer eftersom hon är helt tvåspråkig redan från barndom.

En svenskspråkig som svarade ”ja, oftast” kompletterade sitt svar med att berätta hur omständigheterna kan påverka. Enligt henne hänger det mycket på om man har en bra eller dålig dag. Ibland löper finska språket sämre.

Det var endast en finskspråkig informant som ansåg att intyget egentligen inte motsvarar hennes verkliga kunskaper i svenska. Hon upplever att hennes kunskaper är bättre då svenska språket numera är mera i användning i vardagslag.

Alla ”JA”-svar + ”JA” med en extra förklaring räknades till 17 stycken, en svarade ”NEJ” och fyra hade tomt eller streck (se Figur 5).

Figur 5 Informanternas uppfattning om språkintygets motsvarighet i praktiken

Av figur 5 framgår om informanterna upplever sitt språkintyg motsvara sina verkliga språkkunskaper.

4.4. Valet av svenska och finska i vissa sammanhang

Den tredje forskningsfrågan koncentrerade sig på verkligt språkbruk, dvs. valet av svenska eller finska i vissa sammanhang. Jag ville utreda vilket språk som är dominerande i olika situationer/tillfällen och varför.

I hög grad är svenskan dominerande i kontakter med kolleger eftersom största delen av personalen och klienterna har svenska som sitt modersmål. Alla personalmöten går i allmänhet på svenska eftersom de flesta finskspråkiga har goda kunskaper i svenska. Resultaten i min undersökning bevisar att var och en får och kan visserligen använda sitt eget modersmål eller välja språket enligt motparten eller åhörargruppen t.ex. på möten, handledningar och rapporter. Ibland kan ämnet och talarens modersmål påverka med vilket språk man börjar. Undantagsvis bestäms språket oftast på läkarronder och läkarsamtal enligt läkarens modersmål eller det inhemska språk som läkaren behärskar. På samtal mellan vårdaren och klienten används uteslutande klientens modersmål. I kontakter med kolleger på tu man hand är det typiskt att använda det språk som man ursprungligen har börjat använda.

4.5. Kodväxling

Den fjärde forskningsfrågan gällde kodväxling (= byte av språk) i muntliga kontakter med kolleger. Frågan om det förekommer tvåspråkig diskussion/blandat språk fick de längsta svaren av alla informanter. I detta sammanhang frågades om den ena kan tala svenska och den andra finska och om man skjuter in enstaka svenska eller finska ord.

Det talas mycket blandat på arbetsenheten, både finska och svenska talas. Språket byts även mitt i en mening. Även enstaka ord fyller man i en mening. Om en börjar på svenska så fortsätter diskussionen på svenska och tvärtom (och så fyller man i ord). En del finska ord beskriver saken bättre än svenska ordet.

Rapporterna går ofta på båda språken antingen skilt eller ”på blandat språk”, något beroende på vilket språk personalen har som sitt modersmål, ibland även rapporttextens språk påverkar. Alltid hittar man inte genast ett passligt översättningsord eller sedan skildrar det i fråga varande ordet (oberoende av språket) saken så mycket bättre att man inte därför översätter det. Till exempel ordet ”tuskainen” som på finska berättar mer än bara ”ångest[fylld]”.

Intressant var också frågeställningen som undersökte om det blir problem i förståelse som kan leda till missförstånd i kontakter med kolleger. Åtta informanter uppgav att missförstånd inte uppstår, nio ansåg att det ibland kan bli problem i förståelse, fyra svarade att det sällan eller mycket sällan blir problem. Bara en finskspråkig informant hävdade att det förstås emellanåt kan bli problem i förståelse, eftersom hon inte kan svenska fullständigt eller inte alltid förstår allt. Det kan uppstå missförstånd om hon inte själv är aktiv och frågar ifall hon inte förstår.

Tabell 4 visar om och hur ofta det uppstår missförstånd p.g.a. problem i förståelsen av det andra inhemska språket.

Tabell 4 Problem i förståelse → Missförstånd

Missförstånd	f	%
Nej	8	36,4
Ibland	9	40,9
Sällan/mycket sällan	4	18,2
Ja	1	4,5
Totalt	22	100,0

Ett exempel om enstaka missförstånd gavs av en svenskspråkig informant: ”Finskans 8 eller 2 och dess böjning kan ibland bli fel.”

Frågan om det blir pauser eller om man letar efter ord i talet fick jakande svar av 15 informanter, nekande svar av en informant och sällan-svar av tre informanter. Resten av informanterna (3) påstod att språket inte har någonting eller inte alltid att göra med saken. En av dem, en finskspråkig informant, konstaterade att det ofta förekommer letande efter ord, men alltid har det ingen förbindelse med språklig problematik. En svenskspråkig kvinnlig respondent medgav däremot att man visst kan leta efter ord, men det gäller även det egna modersmålet. (se Tabell 5)

Tabell 5 visar svaret på frågan om det blir pauser eller om man letar efter ord i talet.

Tabell 5 Antalet informanter vs. pauser eller letande efter ord

Pauser eller letande efter ord	f	%
Ja	15	68,2
Nej	1	4,6
Sällan	3	13,6
Språket har inte någonting eller inte alltid att göra med saken	3	13,6
Totalt	22	100

En svenskspråkig informant medgav att det nog finns pauser eller att man letar efter ord i talet. Hon kom på ett exempel när en finskspråkig klient skall svängas av personalen. Man formar spontant ett nytt ord som liknar det motsvarande svenska ordet då man inte kommer ihåg eller kan det motsvarande verbet eller uttrycket på finska. I detta fall kan man säga till klienten: "Nyt svengataan sinut".

Av svaren framkom även att man får leta efter orden och ibland hittar man inte dem eller ens vet vad ordet är på finska. Ibland blir det pauser eller man letar efter ord i talet, speciellt om man är stressad eller trött.

En svenskspråkig skrev så här: "Jag anser att jag pratar bra finska, men även jag får ibland söka efter de rätta orden, speciellt vid telefonsamtal eller vid andra viktiga samtal (t.ex. med anhöriga). Officiella samtal överlag, skapar en viss stress, vilket gör att man inte alltid hittar de rätta orden."

Det kan hända att svenskspråkig inte hittar svenska ord, finskspråkig inte alla gånger finska ord, finskspråkig inte svenska ord eller svenskspråkig inte finska ord. Om det är brister i språket eller i hjärnan, är en annan fråga enligt en svenskspråkig informant.

5 DISKUSSION

Materialet i denna undersökning som baserade sig på skriftliga frågeformulär med öppna frågor öppnade visserligen flera intressanta perspektiv på det studerade ämnet. Jag antar emellertid att om jag hade haft möjlighet att intervjua mina informanter ansikte mot ansikte, hade svaren blivit ännu mångsidigare och exaktare. Som ett exempel tar jag svaren av de informanter som ansåg att attityderna spelar en stor roll. Det förklarades dock inte desto mer, och således hade intervjuer som stöd till den kvalitativa metoden antagligen gett bättre resultat. Då hade jag säkerligen fått även mera konkreta exempel som jag saknar i mina informanters svar. Konkreta exempel i frågeformulären är fåtaliga. Därför har jag citerat de flesta av dem.

6 AVSLUTANDE KOMMENTARER

Mina viktigaste forskningsfrågor i denna undersökning fokuserade på uppfattningar om attityder till svenska och finska samt på uppfattningar om språkkunskaper och -färdigheter i svenska och finska i kontakter med kolleger på en svenskdominerad arbetsplats inom offentlig sektor i Södra Finland. Jag studerade även valet av svenska och finska i vissa sammanhang samt kodväxling. Enligt mina resultat finns det inga märkbara skillnader i attityderna mellan svenska och finska i kontakter med kolleger. Alla förhåller sig till det andra inhemska språket med respekt så att var och en får och kan använda sitt eget modersmål även i officiella sammanhang. Angående språkkunskaperna och färdigheterna i det andra inhemska språket framkom att kollegerna hjälper varandra i de situationer och tillfällen då ”motpartens” språkkunskaper är bristfälliga. Även om kollegerna talar ”blandspråk” löper samarbetet bra och inga språktvister förekommer. I allmänhet undviker man inte heller kontakt även om man anser sig ha bristfälliga kunskaper i det andra inhemska språket. Då arbetet löper i positiv anda, är det lättare att tala eller skriva fel. Den enda negativa uppfattningen gällde kontakter med klienter. Några av de finskspråkiga informanterna ansåg att klientens modersmål inte alltid respekteras av svenskspråkiga kolleger. Enligt dessa informanter talar de svenskspråkiga kollegerna svenska med en klient vars modersmål är finska om klienten kan svenska. Denna undersökning koncentrerade sig på språkbruket endast i kontakter med kolleger, men i fortsatta studier skulle det vara intressant att undersöka språkbruket även i kontakter med klienter i motsvarande språkförhållanden.

Litteratur

Borenius, A. & Renvall, C. 2005. *Ett företag – två språk: en utredning av användningen av svenska i den finländska företagsvärlden samt av användningen av finska på företag i Österbotten*. Rapport. Helsingfors: Lingua Hanken & Institutionen för företagsledning och organisation, Svenska handelshögskolan i Helsingfors.

Ingman, E. 2001. *Finska och/eller svenska: en kartläggning av språkbruket hos finskspråkiga i Ekenäs*. Opublicerad pro gradu -avhandling. Åbo: Institutionen för nordiska språk, Åbo universitet.

Justitieministeriet/Finlex 2003. *Språklagen 6.6.2003/423 § 5*. [Helsingfors:] Justitieministeriet och Edita Publishing Ab. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423> (Hämtad: 30.4.2012)

Strömman, S. 1995. *Två språk på arbetsplatsen: status och förändring*. Vasa: Acta Wasaensis.

Tandefelt, M. 2003. *Tänk om ... Svenska språknämndens förslag till handlingsprogram för svenskan i Finland*. [Helsingfors:] Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland (2003) (ISBN 952-5446-01-8). Webbversionen som två pdf-filer (2003, ISBN 952-5446-04-2) och som html (2005, ISBN 952-5446-15-8) http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/tank_om/ (Hämtad: 11.11.2011)

Tandefelt, M. 2005. *Tänk om ... Aktiv svenska i offentlig sektor*. [Helsingfors:] Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland. http://kaino.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/tank_om/kap_vi.html (Hämtad: 1.11.2011)

Trost, J. 1997. *Kvalitativa intervjuer*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Bästa ex-kolleger!

Jag håller på att börja min kandidatavhandling i svenska språket vid Jyväskylä universitet och vädjar till er hjälp i min undersökning, i vilken jag vill utreda finlandssvenskarnas uppfattningar om sina finskspråkiga kollegers attityder till svenska språket och deras uppfattningar om sina finskspråkiga kollegers språkkunskaper i svenska språket i kontakter med kolleger. Jag har gjort öppna frågor, på vilka jag önskar er svara så ärligt och mångordigt som möjligt.

Alla svar kommer att behandlas anonymt, arbetsplatsen nämns inte heller och uppgifterna kommer att användas bara för min undersökning. Endast kön, ålder och modersmål tillfrågas för statistiska ändamål.

Jag önskar er posta svaren i ett bifogat returkuvert senast 15.12.2011.

Med vänliga hälsningar

Sirpa Mört

Bilaga 2

Hyvät ex-kollegat!

Olen aloittelemassa ruotsin kielen kandidaatintutkielmaani Jyväskylän yliopistossa ja vetoan teidän apuunne tutkimuksessani, jossa haluan selvittää suomenkielisten käsityksiä suomenruotsalaisten kollegoidensa asenteista suomen kieleen ja heidän käsityksiään suomenruotsalaisten suomen kielen taidosta kollegoiden välisissä kontakteissa. Olen tehnyt avoimia kysymyksiä, joihin toivon teidän vastaavan mahdollisimman rehellisesti ja monisanaisesti.

Kaikki vastaukset käsitellään nimettöminä, myöskään työpaikkaa ei mainita ja tietoja käytetään vain minun tutkimukseeni. Vastaaajilta kysytään vain sukupuoli, ikä ja äidinkieli tilastotietoja varten.

Toivon teidän postittavan vastaukset oheisessa palautuskuoressa viimeistään 15.12.2011.

Ystävällisin terveisin

Sirpa Mört

BILAGA 3

BEDÖM DINA **FINSKSPRÅKIGA KOLLEGER** ATTITYDER TILL SVENSKA SPRÅKET OCH DERAS **SPRÅKKUNSKAPER I SVENSKA** I KONTAKTER MED KOLLEGER, TILL EXEMPEL PÅ RAPPORTER, MÖTEN, RONDER, UTBILDNINGAR, GRUPPHANDLENINGAR SAMT I FRI SAMVARO SÅSOM KAFFEPAUSER OCH UTANFÖR ARBETSPLATSEN. HURUDANA UPPLEVER DU DERAS SPRÅKKUNSKAPER? TÄNK PÅ ALLA YRKESGRUPPER OCH **SVARA MED HJÄLP AV FÖLJANDE FRÅGOR** SAMT GE GÄRNA KONKRETA EXEMPEL! DU FÅR SKRIVA OM ALLT VAD DU TYCKER ÄR VÄRT ATT NÄMNAS. VID BEHOV KAN DU FORTSÄTTA PÅ BAKSIDAN AV DETTA FRÅGEFORMULÄR.

1. FÖREKOMMER DET TVÅSPRÅKIG DISKUSSION/BLANDAT SPRÅK? KAN DEN ENA TALA SVENSKA OCH DEN ANDRA FINSKA? SKJUTER MAN IN ENSTAKA SVENSKA ELLER FINSKA ORD?
2. BLIR DET PROBLEM I FÖRSTÅELSE →MISSFÖRSTÅND? HAR DU NÅGRA EXEMPEL?
3. UNDVIKER MAN KONTAKT FÖR ATT MAN INTE HAR TILLRÄCKLIGA FÄRDIGHETER/KUNSKAPER ATT TALA ELLER SKRIVA SVENSKA/FINSKA?
4. VILKEN ROLL SPELAR ATTITYDEN TILL ATT ANVÄNDA SVENSKA ELLER FINSKA?
5. BLIR DET PAUSER ELLER LETAR MAN EFTER ORD I TALET? GE GÄRNA EXEMPEL!
6. VILKET SPRÅK ÄR DOMINERANDE I OLIKA SITUATIONER/TILLFÄLLEN OCH VARFÖR?
7. HURUDANT SPRÅKINTYG HAR DU I MUNTliga OCH SKRIFTLIGA KUNSKAPER I FINSKA SPRÅKET?
8. FÅR DU SPRÅKTILLÄGG?
9. ANSER DU ATT INTYGGET MOTSVARAR DINA VERKLIGA KUNSKAPER I FINSKA SPRÅKET? OM DU SVARAR NEKANDE, FÖRKLARA, VARFÖR DU UPPLEVER SÅ?

SVARARENS

KÖN:

ÅLDER:

MODERSMÅL:

YRKE:

(FRIVILLIG)

TACK FÖR DINA SVAR!

BILAGA 4

ARVIOI SUOMENRUOTSALAISTEN KOLLEGOIDESI ASEENTEITA SUOMEN KIELEEN JA HEIDÄN SUOMEN KIELEN TAITOAN KOLLEGOIDEN VÄLISESSÄ KANSSAKÄYMISSÄ, ESIMERKIKSI RAPORTEILLA, KOKOUKSISSA, KIERROILLA, KOULUTUKSISSA, RYHMÄTYÖNOHJAUKSISSA SEKÄ VAPAASSA KANSSAKÄYMISSÄ KUTEN KAHVITAUOILLA JA TYÖPAIKAN ULKOPUOLELLA. MILLAISENA KOET HEIDÄN KIELITAITONSA? OTA HUOMIOON KAIKKI AMMATTIRYHMÄT JA VASTAA SEURAAVIEN KYSYMYSTEN AVULLA SEKÄ ANNA MIELELLÄÄN KONKREETTISIA ESIMERKKEJÄ! SAAT KIRJOITTA KAIKESTA, MIKÄ ON MIELESTÄSI MAINITSEMISEN ARVOISTA. TARVITTAESSA VOIT JATKAA TÄMÄN KYSELYKAAVAKKEEN KÄÄNTÖPUOLELLE.

1. ESIINTYYKÖ KAKSIKIELISTÄ KESKUSTELUA/SEKAKIELTÄ? VOIKO TOINEN PUHUA SUOMEA JA TOINEN RUOTSIA? TULEEKO KESKUSTELUUN YKSITTÄISIÄ SUOMEN TAI RUOTSIN KIELEN SANOJA?
2. SYNTYYKÖ ONGELMIA YMMÄRTÄMISESSÄ → VÄÄRINKÄSITYKSIÄ? ANNA MIELELLÄÄN ESIMERKKEJÄ!
3. VÄLTETÄÄNKÖ KONTAKTIA, KOSKA EI OLE RIITTÄVIÄ VALMIUKSIA/TAITOA PUHUA TAI KIRJOITTA SUOMEA/RUOTSIA? MÄÄRITTÄÄKÖ KIELIRYHMÄ JOSSAIN MÄÄRIN KANSSAKÄYMISTÄ/YHTEISTYÖTÄ TYÖPAIKALLA?
4. MILLAINEN ON ASENNE SUOMEN KIELTÄ KOHTAAN? TUNTUUKO, ETTÄ MOLEMMAT KIELET OVAT ARVOSTETTUJA TYÖYHTEISÖSSÄ?
5. TULEEKO TAUKOJA/SANOJEN HAKUA PUHEESSA? ANNA MIELELLÄÄN ESIMERKKEJÄ!
6. MITÄ KIELTÄ PUHUTAAN ERI TILANTEISSA/TILAISUUKSISSA JA MIKSI?
7. MILLAINEN KIELITODISTUS SINULLA ON RUOTSIN KIELEN SUULLISESTA JA KIRJALLISESTA TAIDOSTA?
8. SAATKO KIELILISÄÄ?
9. OLETKO SITÄ MIELTÄ, ETTÄ TODISTUS VASTAA TODELLISTA RUOTSIN KIELEN TAITOASI? JOS VASTAAT KIELTÄVÄSTI, SELITÄ, MIKSI KOET NIIN?

VASTAAJAN

SUKUPUOLI:

IKÄ:

ÄIDINKIELI:

AMMATTI:

(VAPAAEHTOINEN)

KIITOS VASTAUKSISTASI!